

Pint Kris (1981)

De wilde tuin van de verbeelding (2017)

Il faut cultiver son jardin, Voltaire, 1759

levenskunst tuin Pint, 2017

Wat te doen met de slechte mop dat leven heet? A. Camus (1913-1960)

<http://www.antigone.be/nl/camus>

<https://youtu.be/C8ufrZ9xFz0>

Pint 5' over neoliberalisme

In 2017 verscheen het pittig werkje *De wilde tuin van de verbeelding* van cultuurfilosoof Kris Pint, Boom-A'dam (ISBN 978 90 5875 893 4). Een netto 100 blz. onderhoudend geschrift van een filosoof uit onze eigen contreien en dan nog wel van Limburg. Het hoeft niet altijd ver gezocht te worden! Vertrekkend vanuit het *Hooglied* en vervolgens nog vele filosofen citerend, houdt Pint ons allemaal een spiegel voor. En wat we daarin zien, is geen fraai beeld. We laten ons **slaafs vermarkten**, instrumentaliseren, aanpraten en gaandeweg vermalen. De dwang van carrièreplanning, rolpatronen enz. die leiden naar burn-outs en antidepressiva! Om daaruit te ontsnappen, nodigt hij ons uit een **levenskunst** te ontwikkelen waarbij onze verbeelding ons optimaal kan ondersteunen. Durf te verbeteren. Durf radicaal jezelf te herwaarderen. En laten we onze wilde – chaotische - tuin maar flink onder handen nemen! Geen vanzelfsprekende opdracht. De essenties, de vele handige tips en de verwijzingen naar tal van filosofen worden in dit actuele filosofisch werk aangehaald en besproken. Het lezen van dit werk reikt je de hand om **via de verbeelding** andere levenswijzen te verkennen.

Kris Pint's *Wilde tuin van de verbeelding* werd voor Educ-Art een studieproject van drie jaar. In het cursusjaar 2017-18 hebben we dit werk globaal bestudeerd. Vervolgens, in het cursusjaar 2018-19, richtten we onze ogen op Freud, Jung en Lacan, samengevat van p.2-10. Voor de 3^e en laatste keer duiken we, in het cursusjaar 2019-20, met Nietzsche, Barthes en Foucault, samengevat van p.10-13 (van deze tekst), in die wilde tuin die we haast gevonden hebben! Zij leiden ons naar het inzicht hoe de juiste behoeftes te onderscheiden zijn van de aangeprete schadelijke behoeftes. En daarvoor refereren we naar de troubadours en herinneren we ons hoe Pint's boekwerkje gestart is: het *Hooglied*!

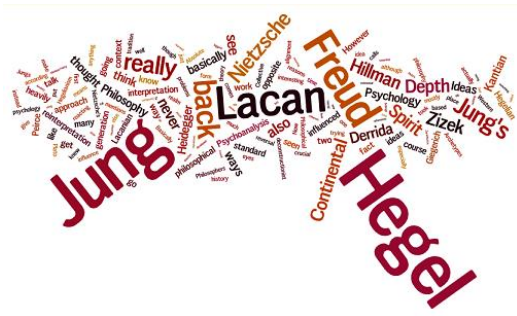
De cursusteksten zijn gebaseerd op het werk van Pint. Heel veel verwijzingen die hij ruimschoots doet zijn ook opgezocht op internet en in deze tekst opgenomen. Er zijn dus vele schema's terug te vinden en de nodige sites. Deze cursustekst is al in ontwikkeling sinds 2017. Het is dus niet onmogelijk dat sommige sites ofwel verwijderd zijn, ofwel niet meer geopend kunnen worden. De getallen aan de R-zijde zijn de pagina's van Pint's boek, tenzij anders aangegeven.

1. DE VERGETEN TUIN 9

- Hooglied zinnelijkheid = metafoor bruidsmystiek
[Hortus conclusus - Wikipedia](#) om- gesloten hof met de Ander → reikhalzend uitkijkend ↔ maar *nú* ver van de Ander verwijderd en dus eerder Voltaire's *Candide* → identiteit in eigen levensproject (lichaam, carrière) met welk Bildungsbeeld dan wel? v.u. marktco én dan pas de Ander??? En zo: burn-out, depri, stressie ... verschroeide aarde p.11-15
- Kader:
- religieus vs. marktdenken: je bent jong en je wilt wat ... p.12
 - je WORDT bepaald, instabiel, afhankelijk, narcist p.13
- Stelling: zelfdestructie verhelpen (enkel)? d.m.v. een **andere verbeelding** = vorm van (noodzaak p.19 van) verzet tegen wat ons beklemmt = bewustwording → cult.prakt. en zo cult.veranderingen p.15, 119
- Innerlijke ... tuin vs. buitenwereld ... marktco. = één mglkhd?
 - néé tegen vanzelfsprekendheden = Hooglied ~ alternatief p.15, 25
- def. het zelf: een noodzakelijke, waardevolle constructie, een fictie om 'nee' te zeggen tegen aangepaste ficties, zegge de *homo economicus*¹ ... m.a.w. zorg voor het zelf impliceert zorg voor de verbeelding
- een oplossing: lees weliswaar 'anachronistisch' Hooglied metaforisch want wel een Ander zelf (herhaling p.19 r.12: van anderen) p.15
- discussie: bv.4:15 of 6:8 vs. Heidegger, narrativiteit, Nietzsche p.17
echte liefde is onverbiddelijk ↔ homo-econ.
- Verkenning welke zijswijze breder dan deze v h marktdenken?
- argument: fictie² zelfbeeld weerstandiger dan, want ongelijkwaardiger dan fictie marktdenkenbeeld casus Darian Leader: antidepressiva vs. zelf p.18
- Doel: hoe verbeeldingsverzet aanpakken? Welke kansen, geheimen zijn er? Noodzaak cq. koester diversiteit van culturele praktijken ↔ casus Werner Herzog: natuur ↓ variatie ↓ vs monocultuur ↑ ambivalent p.19
- Opvatting verbeelding breed: naast eigen zelf ook kunst, filo én r.12 Ander(en) = terug naar Hooglied p.12 p.19
- Guerilla gardenings, guerilla girls [Guerrilla Girls - Wikipedia](#) p.20
 - casus Calvino tekst p.20! welke hel kies je?
 - Hoe verbeeldingspraktijken selecteren?
- toets: als je je beter voelt en denkt p.21, 119
- Parcours: o.m. eigen ervaringen met ... naar levenskunst – een zorg voor het zelf te formuleren cq. tegenverbeeldingen

¹ Economie hier blijkbaar voorondersteld te zien als neo-liberalistisch en dus woekerdend, verstikkend Pint p.51

² Aanname: alles is fictie, we hebben het daar mee te doen; diegenen die dat niet snappen hebben een probleem?

Twee belangrijke filosofische psychiaters, Jung en Lacan, krijgen hier een tikkeltje meer de aandacht, ook een beetje Hegel. **Jung** vooral bekend om zijn archetypetheorie waarbij hij dan (p.55-68) vier beelden onderscheidt: persona, schaduw, de anima en het zelf, leidt ons daarmee tot een weg waar wij onze verbeelding kunnen richten op de juiste wilde tuin. **Lacan** is wat radicaler en enigszins negatiever. Kunnen we werkelijk onze identiteit vinden? Zijn we niet meer dan een verzameling driften en affecten, ver weg van onze authenticiteit. Een diepergaander bespreking leidt ongetwijfeld naar een boeiende verkenning.

Verkort ...

Veel mensen beseffen niet dat ze worden geleefd. Hierbij denken ze dat hun identiteit authentiek is. Niets is (blijkt) minder waard. Het geeft aanleiding tot veel zelf-onvrede, zegge malaise³. Via het gebruik van onze verbeelding bieden Jung en Lacan hierop een antwoord om gericht onze verbeelding te gebruiken. Via Kris Pint's *Wilde tuin van de verbeelding* gaat dit onderdeel verder op in.

Ter inleiding ... de sfeer:

De 20^e eeuwse filosofisch psychologische sfeer:

Twee hoofdlijnen:	1. Analytische filosofie	aandacht op taal, Wittgenstein, e.a.
	2. Continentale filosofie	speelser, speculatiever, literairder
	- fenomenologie	Husserl: wezensschouw
	- existentialisme	Heidegger: authenticiteit!
	- structuralisme	Lacan e.a.: " hoezo??
	- post "	S(subject) bestaat
gewoon niet	- deconstructiefilosofie	
	- postmodernisme	Lyotard: einde grote verhalen

(cfr. stromingen beeldende kunst en lit.)

Structuralisme:

- Lacan: het on(der?)bewuste is gestructureerd als een taal: onbewust, arbitrair
- De dood v h subject mens is NIET vrij m.a.w. de mens is NIETS
- Foucault: autonome mens is een dwaalspoor
- Rorty: geen core self
- Ricoeur: ontmantelt fort v h bewustzijn

³ Mal à l'aise: je niet op je gemak voelen

- Wel erg emancipatorisch want **allen** gestructureerd! vs imperialisme, koloniën, oorlogen

Probleemstelling:

1e stap verzet = nee ofte wieden → vragen? p.25

- Eerder bevrijd?
- Ontdoen van ellende? ← homo economicus: collectief geloof???
- Vrijheid vs. foltertuin ervan maken (erin getrapt en nu geen ontsnappen meer ...)

vragen:

1. Na wieden: wat voor nieuws (over ons uiteraard!) kan er in onze tuin groeien?

vervolgvraag:

1. Waarom die vraag 1 al niet eerder gesteld m.a.w. die vooroordelen e.a. niet al lang verwijderd/bevrijd?
2. Vrij: hoezo? Waarom dan zo moeilijk om te wieden en ondertussen wel ongelukkig en ziekmakend te blijven? Verre van homo economicus!
3. We zijn vrij en toch behoud van foltertuin cq. zelfvernietiging! Hoezo???

Wieden: samenvattend

- identiteit ???
- handen uit de mouwen steken
- actieve zelfverwerkelijking, -ontplooiing, -ontwikkeling
- vooroordelen: wieden, weg ermee
- illusies, ficties meer als je denkt
- inconsistenties nog meer als je denkt!
- leemtes
- bijsturen

maar zijn we daar niet mee bezig elke dag?

↔ onbehagen, malaise, verveling, ongelukkig, beklemd, burn-out: tuinverdorring

↔ gepusht tot zelfverzekerdheid, ga er voor: je bent jong en je ...

Hoezo: je kunt het niet aan?? Dan eigen schuld, dan je genen, aanleg voor ... enfin er klopt iets niet met je ...loosertje

te simplistisch

↓

↓
Freud: Es – Ich - Über-Ich in brein geen programmeerfout of genen, enz! p.26
ψ-analyse dus niet in genen, wel Zelf in cultuur-driften

Dus: let op koppeling verhalen met onbewuste driften: geeft grip niemand luistert naar me

Rousseau: *l'enfant naît pur et puis corrompé ...* in ...

bij Freud: familiegeschiedenis ~ kindertijd ~ **persoonlijk** (liever geen generalisaties, vb!)
bij Jung: ook **collectief** mythische archetyp. verhalen, waarin veel zelfinterpretatie p. 27
bij Lacan: zie verder! p. 6 en 9

- Spanning tussen driften en cultuur nog **gapende kloof**: relatie tot onszelf (thema boek)
- **problematisch**:
 IK ≠ driften én kan niet zonder ofte: we moeten Es laten liggen!! en ??
 ofte: Ich is niet Es maar zit wel in Über-Ich= omgeving, cultuur
 ware authentieke aard = drift *is* vervreemding vs vervreemd (afstandelijker)
- Metafoor panter en kooi

Hoe denkt psycho-analyse dat **problematische** op te lossen cq. aan te pakken?

- Freud(ianen): succesvol als de neurotische kwellingen al worden omgezet in ‘gewoon ongeluk’ p.65
- Jung(ianen): (archetypische⁴) fantasieën v h onbewuste werken en helpen onbewuste psychische conflicten cq. complexen op te lossen p.55
- Lacan(ianen): maak het subject duidelijk dat er alleen maar een ‘ongelukkig bewustzijn’ is cq. kan zijn; geen zin om ‘het verlangen’ te cultiveren om het daarna weg te psychologiseren! Eerder complexen oplossen en ‘het zelf’ leeg te maken. Dirk De Wachter??

nu ↓ p.32
 Lacan ↔ traditie ψ-ther. (Freud, Jung e.a.): bevrijding authentiek zelf ofte: doe je best, stel je niet aan, ↔ maar Lacan **radicaliseert**⁵: er is geen kern identiteit, wel driften, enz. je kan dus niet bevrijd worden uit je authentiek zelf!!
 beloof dus geen geluk → **ontnuchterend, ÉN** toch *wieden!*

↓ ↓
 FUNDAMENTELE PARADOX

Dus verlangen (= constructie, fictie, stelt ons gerust) naar ‘juiste’ illusies blijven koesteren, ongeacht LEEGTE⁶ = ψ-ther van Lacan = altijd ongelukkig bewustzijn.

- Inzet ψ-analyse: 1. als therapie p.32-33
 2. als levenskunst
- Wie ziet/kent onze drive? een Ander: *les Autres, je est un autre*
 1. therapeut weet iets over ons, ook wat we nog niet doorhebben ...
 2. kunst zegt iets over onszelf, toont het onbewuste, rafelranden ...
 Vaak herkennen we ons niet, werkt bevreemdend

Proust Swanns herkenning, maar niet collectief te delen p.34
 Zelfbeeld dr mtsch. = innerlijke dorheid ... haarkloverijen ~ weldadig en dus
 geluk muziekfrase onvervulbaar vs collectief Én dus niet deelbaar

vroeger gelezen ... verandert ... vervreemd wat is dan toch identiteit?
 oninvulbare leegte

⁴ Archetypen zijn bv. de moeder, de geliefde, cyclus van dood, offer, gevecht, tijd; zie ook Pint p.54

⁵ Typisch Frans: heel veel Duitse filosofen-psychologen worden wel overgenomen en voortgezet in het Franstalig gedachtengoed maar vaak worden die Duitse ideeën geradicaliseerd; in dit geval Freud en Jung.

⁶ d.i. het radicale van Lacan. Ook de Ander kan die leegte niet invullen. Je valt dus steeds maar op jezelf terug. Bevreemdend. Niet te verteren, verdragen, wensen? En toch lijden, passie, verlangen, driften cultiveren?

Serge Gainsbourg (liedtekst p.16)
<https://www.youtube.com/watch?v=VPOYtC1n5bE>
Initials BB - Serge Gainsbourg - YouTube

p.38 1^e al. laatste zin: *blijf ik trouw aan dat verlangen.* ...ook al is het illusie om ons op ons gemak gerust te stellen ~ paradox

Duchamp
[Afbeeldingen van duchamp urinoir](#)
[Afbeeldingen van sherrie levine fountain after duchamp](#)

Delvoye Cloaca
<https://www.youtube.com/watch?v=e5VDTu7U8Co>

Manzoni Merda d'artista
[Afbeeldingen van manzoni socle du monde](#) e.a. w.o. *Merda d'artista*;

Ryoan-ji zentuin [Afbeeldingen van Ryoan-ji zentuin kyoto](#)

De Cordier Kapel van het Niets <https://www.vai.be/nl/project/kapel-van-het-niets-duffel>

Watou 2018 op verlangen gethematiseerd! Enkele werken ... blz van catalogus Watou

Fagen Graham Guerre/Jardin (after Tubby) p.34 catal.Watou 2018
[https://www.google.be/search?q=fagen+graham+guerre++jardin+\(after+tubby\)&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwi3s6KnkJffAhWMZVAKHeiHD9QQ7Al6BAgCEA0&biw=1366&bih=626#imgrc=MRWiMgHt6sx5BM](https://www.google.be/search?q=fagen+graham+guerre++jardin+(after+tubby)&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwi3s6KnkJffAhWMZVAKHeiHD9QQ7Al6BAgCEA0&biw=1366&bih=626#imgrc=MRWiMgHt6sx5BM):

Poperinge WO-I: café-clubhuis t.b.v. soldaten en nu in 2018?
Onderzoeksprogr.: voor cursus o.m. werk van Pint (titel) en Voltaire (Candide)!

Bekaert Maud Nooit komt ... verlangen 2018 p.56-58 catal.Watou 2018
https://www.google.be/search?q=Bekaert+Maud+Nooit+komt+%E2%80%A6+verlangen+2018&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjWyfCQkZffAhVRZ1AKHU1_Cg4Q_AUIDigB&biw=1366&bih=626#imgrc=uoUfxTDNtJwgEM:

Laatste zin gedicht *Whale Spotting* van Peter Verhelst

Morrens Peter Worries 2018 p.98 catal.Watou 2018
https://www.google.be/search?q=Morrens+Peter+Worries+2018&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwi7s4fCkZffAhXCaVAKHSBsCegQ7Al6BAgFEBE&biw=1366&bih=626#imgrc=DQU3_OoJQeWQFM:

ogenschijnlijk banale frases; absurditeit van de realiteit; modus operandi

Lerooy Thomas All is full of lover 2010 p. 202 catal.Watou 2018
<https://www.google.be/search?q=Lerooy+Thomas%09All+is+full+of+love%092010&>

[sa=X&biw=1366&bih=626&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=YXg_Fi8C9reG2M%253A%252Cxp38osSypApbhM%252C_&usg=AI4_-kRfz3bX2p1lpxKIBJpa_aQZo9bERg&ved=2ahUKEwjHqpOIkpffAhUFJIAKHa2NCmYQ9QEwAnoECAQOBA#imgrc=pA84vhMsRyDJvM](https://www.google.be/search?q=Ohanian+Melik+Word(s)+(T)Here+2016&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=YXg_Fi8C9reG2M%253A%252Cxp38osSypApbhM%252C_&usg=AI4_-kRfz3bX2p1lpxKIBJpa_aQZo9bERg&ved=2ahUKEwjHqpOIkpffAhUFJIAKHa2NCmYQ9QEwAnoECAQOBA#imgrc=pA84vhMsRyDJvM):

Complex, decadent, vergankelijkheid, sterfte, verval, ondermijnt conventies, enige erotiek, statisch, verstill-belemmering: mentaal en fysiek vast ...
 existentialisch en toeschouwer: eigen condition humaine

Ohanian Melik Word(s) (T)Here 2016 p.216 catal.Watou 2018
[https://www.google.be/search?q=Ohanian+Melik+Word\(s\)+\(T\)Here+2016&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=UqCrnXKAFracCM%253A%252CUoSAE7vWhxXvVM%252C_&usg=AI4_-kS1LS8y4Bq5-ijePLPyexllZlaFgQ&sa=X&ved=2ahUKEwjylpzGkppfAhXHaVAKHa66CWUQ9QEWa3oECAyQBg#imgrc=UqCrnXKAFracCM](https://www.google.be/search?q=Ohanian+Melik+Word(s)+(T)Here+2016&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=UqCrnXKAFracCM%253A%252CUoSAE7vWhxXvVM%252C_&usg=AI4_-kS1LS8y4Bq5-ijePLPyexllZlaFgQ&sa=X&ved=2ahUKEwjylpzGkppfAhXHaVAKHa66CWUQ9QEWa3oECAyQBg#imgrc=UqCrnXKAFracCM):

over taal gesproken en ontstaan van het structuralisme:

uit Wijsbegeerte KUL p.220 e.v.

toevoegen – weglaten: hoe wisselt een woord? Spanning, versterking en weer
 existentiële twijfel: een woord is arbitrair, dubbelzinnig, differentieel

syntagmatisch		paradigmatisch
horizontaal		verticaal
grammaticaal		beeld
metonymie	structuurgelijkenis↓	metafoor
verschuiving	onbewuste (Freud)	verdichting

→ Lacan vat taal op als gestructureerd door het onbewuste dat op zijn beurt niets anders is dan de taal als ketens van betekenaars en als het geheel van bestaande vertogen

signifiant		signifié
betekenaar		betekende
fysiek		psyche
vorm	arbitrair, willekeurig	inhoud
geluidscontinuüm←articuleert	organiseert→	concepten, categorieën
	differentieel cq. onderscheidend	
	cfr. river vs. stream en NL.	
	dus relatie krachten het verschil, het onderscheid	

klank boek + lijnen, woorden enz. concept ... in bewustzijn

la parole		la langue
praktijk		systeem van relaties
historisch	ja ← veranderingen → nee	stilgelegd, gestold

conventie: collectieve tekensystemen
 maar hoe structuren?? Concept v h onbewuste → blijkbaar effectief!

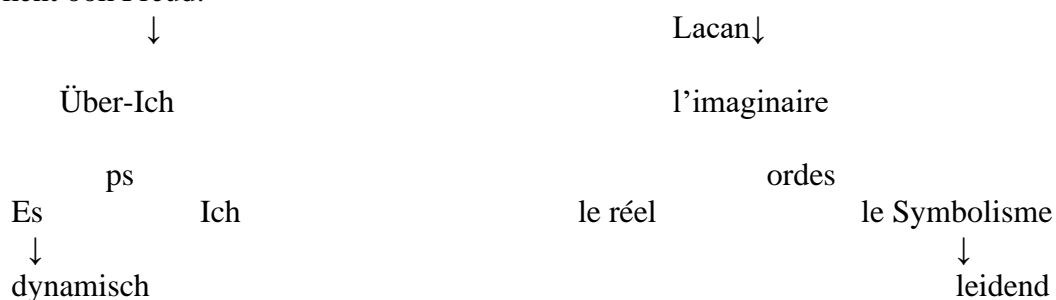
Aandacht op structuur zeer aantrekkelijk want klinkt wetenschappelijk. Mede getriggerd door het feit dat er toch wat scheuren zijn in het moderne S. zo bv. zag men gaandeweg in dat er binnen het S ook nog een ‘andere-dan-het-S’ (=alteriteit, alter-ego) bestaat. Het S is dus een gespleten S. Zo stelde Freud: ‘*das Ich ist kein Herr in seinem eigenen Hause*’. Lacan heeft daarop doorgeboomd en het huidige denken daardoor diepgaand beïnvloed.

HEGEL:

Het S weet, is bewust van zijn alter-ego = object. Dus onderscheiding dat het S niet dit object is. Dat abstract zelfbewustzijn wil zz inhoud geven in de volgende fasen:

1. de begeerte zoekt inhoud via uitwendige objecten: loopt uit op vernietiging
2. zz een inhoud geven via ander S: strijd op leven en door, dan meester-slaaf
3. figuur van ‘algemene’ bewustzijn: iedereen erkent iedereen als gelijke

Lacan kent ook Freud:

Garabedian Les autres 2011 p.242 catal.Watou 2018
https://www.google.be/search?q=mekhitar+garabedian+les+autres&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=5JoroUsopZYghM%253A%252CHgGvJfx--nm2IM%252C_&usg=AI4_-kQdoh0t88cl19eM2RjalPMLjAFYMG&sa=X&ved=2ahUKEwjcd7fjppfAhXFZIAKHV25D0YQ9QEwAXoECAAYQBA#imgrc=5JoroUsopZYghM:

zie Lacan *un Autre* en Rimbaud: *je est un autre ...*; zoekt als Syriër naar een plaats in deze wereld en taal is een mooie verwijzing

De Pooter David verboden vrucht 2018 p.254 catal.Watou 2018
https://www.google.be/search?q=de+pooter+ david+verboden+vrucht&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwi7g_Osj5ffAhUSPVAKHVUAWEQ7AI6B AgGEA0&biw=1366&bih=626#imgrc=TlgImt1HmQMBVM:

oproep liefde/genegenheid: enigszins dwingend ... geen ???; verzoek wordt intenser ook de kleur: wat zijn we ‘huidig’!

(Ware zelf / Authentieke zelf

Uniek intiem 35

Epifanisch

Driftwezen verzameling zz zonder ... zin of zo

Erg verknoopt in onszelf dus niet deelbaar dus nietszeggende clichés)

Opera **MARNIE** (2017) van Nico Muhly, naar de gelijknamige roman (1951) van Winston Graham en verfilmd door Hitchcock in 1974. Gezien dd. 19.11.18, MET-Kinopolis

Een vrouw, Marnie, is dievegge. Ze solliciteert naar bedrijven waarbij ze een tijdje werkt en dan op een gunstig ogenblik de kluis van het bedrijf bestelt en verdwijnt naar elders, steeds onder een andere naam (zegge alter-ego). Totdat ze betrap wordt en diegene die haar betrap heeft - die op haar verliefd is – en die al eerder een huwelijksaanzoek heeft gedaan, maar dat zij steeds afgehouden heeft - haar nu chanteert met politie-aangifte en – gezien zij zwicht voor die chantage - nu alsnog met hem ‘moet’ trouwen. Uiteraard lukt het haar/die man niet het (seksloze) huwelijk te consumeren. Hij vindt een oplossing door het geliefd paard Forio van Marnie – die zij heel erg mist - te laten komen in ruil dat ze dan wel **sessies psycho-analyse** gaat volgen. Tijdens de sessies komen we er achter dat haar moeder haar – op de leeftijd van 7 jaar? - steeds verweten heeft dat ze haar (pasgeboren) broertje vermoord heeft. Pas op het einde van de opera leren we dat de moeder zelf het kind in het kussen vermoord heeft maar de schuld (uit eigenbescherming?) op haar dochtertje van 7 geschoven heeft. Op het ogenblik dat ze dat (on-schuld)nieuws hoort laat ze zich zonder meer en paradoxaal genoeg door de politie – die inmiddels de dievegge op het spoor is gekomen – in de boeien slaan en zingt ze – in een lang(ste) muzikale frase van deze opera: IK BEN VRIJ!

Wat valt er te zeggen / stellen over haar identiteit?

Is hier sprake van een gapende kloof?

Is hier ook sprake van doodsdrijf?

Waarom komt het niet tot ‘consummatie’ van het huwelijk?

In de opera blijkt dat de liefde van Marnie voor haar paard Forio ‘enig’ is. Er is dus geen andere liefde. Wat betekent deze en geen andere liefde? Hoe komt dat? Ligt hier een verklaring?

Na een vossenjacht wordt Marnie’s paard Forio zwaargewond. Ze moet worden doodgeschoten, hetgeen Marnie dan ook doet. Welke psychologische betekenis kan aan deze scene – gebeurtenis toegedicht worden?

In de opera wordt Marnie in deze regie steeds begeleid /omringd door – ngl. van de emo soms dicht soms even verwijderd – vier⁷ vrouwen die min of meer op haar lijken qua figuur, kapsel en kleding, maar dat laatste wel steeds verschillend gekleurd. Zij affecteren steeds de gevoelens van de fysieke Marnie. Wat zou de regisseur hier willen meegeven?

Tijdens de sofa-scene stelt de psychiater wel tot 3x toe een vraag aan Marnie over haar kindertijd en de relatie met haar moeder. Welke psychiatrische stroming hangt deze psychiater hierbij vooral aan: Freudiaans, Jungiaans of Lacaniaans?

Is er een verklaring waarom Marnie’s moeder de schuld van de moord die zijzelf pleegt naar haar dochter Marnie van 7 jaar toeschuift?

cfr. film *The Joker*, 2019: een nogal heftige film met o.m. een duidelijke Freudiaanse inslag e.v. hoofdpersonage ‘slachtoffer’ wordt van een op entertainment gerichte maatschappij én niettemin door een volksmassa op een voetstuk geplaatst wordt (vgl. succes Trump, Erdouan, Brexit enz.)

⁷ Dat een alter-ego opgevoerd wordt in een regie is niet zo uitzonderlijk. Maar dat er vier alter-ego’s worden opgevoerd ben ik tot nu toe niet tegengekomen.

3 BEELDTUINIEREN, OF HET BELANG VAN DE MUUR p.45-77

Uitgangspunt:

- 1^e stap: veilig kader nodig om v.u. het zelf onze marktdenken-tuin te wieden en nieuwe ideeën te genereren, d.i. hortus conclusus
- Daarin transformatieproces: transitie best beangstigend
 - o cfr. Winnicott: kind heeft knuffel nodig net zoals mens kunst p.48
 - o Huizinga: hoogste doel is (homo) ludens ↔ homo economicus p.49
 - o Huizinga vreest sport-fascisme: disciplineren, professionaliseren p.50
 - o Spel wordt arbeid, zo niet loser, aldus kaalslag en 'nee'-ruimte verdwijnt p.51
 - o Keynes idealistisch in voetspoor van Huizinga ↔ realiteit nu! P.49
-

Jung

- Eigen instorting (verlies Freud) ... steentjes ... hervinden mentale vrijheid cfr. Augustinus kind en water

Archetypische beelden: persona schaduw anima zelf

- Persona: 56 het aangemeten (Über-Ich) masker, dus door anderen opgezet, waarmee we ons wel vereenzelvigen m.a.w. constructie; hier ontstaan echter barsten; voor Lacan geen sprake van identiteit! Persona hoort verdrongen te worden!!
- Schaduw: 57 terugkeer van hetgeen verdrongen werd leidend tot angst, afschuw van hetgeen achter het masker zit = we zien wat we ons wijsmaken; masker barst verder en driftwezen e.a. werkelijkheid niet overeenkomend met persona-dagdagelijksheden komen te voorschijn ... brrrrrrr 😞
casus Mies van der Rohe en Kinski en Herzog
- Anima: 61 de ziel, het onbewuste: het niet-gekende, het niet-weten; 1. erg verleidelijk of 2. als communicatielijn maar leidend naar transformatie en dus een boodschap/uitnodiging naar cq. vanuit de andere kant; casus: <http://www.frammentiarte.it/2014/16-vergine-annunziata-di-palermo/>
- Zelf: 66 weg met het oude zelf naar een ruimere territorium w.i. ruimer besef (persona erg klein hierin): een streven, een zoektocht, een rebellie
-

Foucault

Panopticum bewakingscamera's

- Wilde Tuin = 'ik' weet niets meer over zz, aldus leegte en zo ademruimte om met onszelf te experimenteren: wel doorploeteren, dus gebruik juiste technieken
-
- Techniek 1: Foucaults **hypomnèmata**⁸: zelfhulpboek w.i. verzamelde aantekeningen m.b.t. levenslessen ↔ kennis (Seneca: leer afbakenen, selecteren), maar relevantie steeds in vraag! Dus alleen juiste-behoefte-kennis: hoe selecteren van het aangepaste;
- <http://1libertaire.free.fr/MFoucault248.html> Foucault: L'écriture de soi, 1983; p.82
- [S'écrire soi-même | Implications philosophiques](#)
- [Le souci de soi de Michel Foucault ou comment faire de sa vie une ... oeuvre](#)
-
- Techniek 2: Barthes **fragmenten** levensgids alledaags ↔ > theor.syst. nr co-existentie
- ofte tekstfragment beschrijft onverwacht wat 'ik' voel, ervaren = plezier ~ fantasma = waar = transformerend ~ vreemdheid ontdekken;
-
- http://www.taalfilosofie.nl/pvdt_inleiding.html Barthes: *Le plaisir du texte*, 1973; p.84; 'lees' plezier = lichaam volgt ik = ideeën; fantasma ~ collectieve ... Jung
- <https://recherchestravaux.revues.org/107> Barthes: *Comment vivre ensemble*, 1976-7; p.86. antwoord op mogelijke kritiek; e.v. auteur tekst is dood! Via fantasma sleur 'ik' oorspronkelijke context weg en verplant ze in mijn leegte, ruimte om zo contact met intimi, omgeving, cultuur te herdefiniëren.
- In lijn van Barthes 3 elementen: fantasma ~ co-existentie
- 1. *Personages*: p.89
- Kunstwerk en maker en maatschappij, maar wat ons → geheim ontmoeting (Celan): ik merk vervormde ervaringen ~ verliefdheden ~ fantasmas
- Casus: Jung archetypes, Campbell, Bolen; Gobrowicz: bembergen; D. Laertius
- Foucault: zelf personage; Nietzsche;
- Van Gogh: la tristesse
- Allegri; Gainsbourg; Lacan
- 2. *Detail*: p.98
-
- 3. *Anachronisme*: p.107
- Het ontijdige cq. het oneigentijdse ... als op de tijd invloed cq. kracht uitoefenen bv. (klassieke) filologie
- Nietzsche 1874
- Barthes: lineair vs. kairos resp. vooruit vs. gepaste moment = legt bloot (Pascal p.109)
- Cfr. Grieken: arbeid schaamteloos; ME: winst verwerpelijk; Huizinga: Homo ludens vs. tomeloze begeerte winst/groei ... alhoewel geen werkbaar alternatief (Foucault) maar wel hulpmiddel (kijk naar het verleden, onze reuzen ...)
- Nietzsche 1881 p.114
- Samenvatting/conclusie:
- 1° stap: tabula rasa via ψ -analyse
- 2° stap: hortus conclusus als afscherming eigen potentiële ruimte

⁸ <https://en.wikipedia.org/wiki/Hypomnema> : notitie ter herinnering en zo ter herlezing, ter meditatie; Oud-Grieks door Foucault heropgehaald, gerecupereerd in meervoud

5 ZELFZORG ALS VROLIJKE WETENSCHAP (Nietzsche 1882) p.117-126

- nogmaals **stelling**: gebruik verbeelding voor ons 'zelf', wetend: het is een constructie weliswaar waardevol vanzelfsprekend vs aangepaste illusies; toetssteen: ja, indien heilzaamheid ervaren wordt ~ ook met tegenslagen, pijn
- cfr. Nietzsche: na deconstructie antwoord op nihilisme na *God is dood*. F.W. p.130 aforisme 125: *de dolle mens*. https://nl.wikipedia.org/wiki/God_is_dood mens bizar 'zelf-producerend' diersoort
- *God is vermoord* = IK BEN = geen externe zingeving dr religie, kunst = bijproduct en wrklhd = die van mijzelf = gemaakt = fictie!!!
-
- dixit N: oppassen voor radicaal nihilisme! Eerder *herwaardering alle waarden* en weg met religie (én *Hooglied*), dus geen absolute waarde meer ... wat en hoe moderniteit? Aanpassen aan hetgeen zich voordoet? Dus allen *homo economicus* e.a. ↔ volgens Foucault toch weerstand/verzet tegen dat discours, want normaliseren toch ??? 121
- moet de mens⁹ zelf doen, vanuit zijn perspectief zelf zin 'uitvinden' met besef van fictie, illusie ... maar welke fictie draagt het beste zorg voor het 'zelf'? die de vrijheid ... 122 nr 123, aldus N in VW;
- filosofen vlg. N: niet vrij in scheiding ... maar wel persoonlijke ervaringen radicaal herwaarderen en 'baren' zowel uit lichaam als geest/ziel (geen vrijblijvendheid) → Nietzsche, moest vaak 'weg'-vluchten (voor uiterlijkheden!) 122
- taak filosoof: tegen nihilisme in op zoek naar de juiste ficties, alternatieven zoeken ↔ geen cultuurrelativisme maar pathos van de distantie; cfr. Jungs' anima 61-62
- centraal: veranderen!
- ofte: transformatieprocessen provoceren via waarnemingsvermogen 124
- kunnen verzwakken/verdwijnen, net zoals ervaringen, inzichten; cfr. Herzog p.12
- dringend behoefte aan kunst, filo, CW, e.a. t.b.v. >>> tegenverbeeldingen: Platoons, geen arrogantie!
- dus: wonden genezen, verlorene vervangen, opnieuw vormen 125
- besef kwetsbaarheid ↔ maar welke keuze: anders word je gemaakt (Simone de Beauvoir)
- zeg NEE, tegen overtrokken eisenmaatschappij, saboteer opgelegde identiteit enz. en dan JA en vindt in je(zelf) >> tuin
- cfr. liefdeswond Hooglied, troubadours en hoofse poëzie ... VW van vrolijke zelfzorg en vertrouwen niet te vlug op de VW van nu!
-

Even een zijsprongetje: in de bijeenkomsten van filo-gesprekken hebben we het gehad over een aankomende puber die enigszins verward was gekomen in een museum omdat hij het volgende schilderij zag van de schilder Gerome en het werk *Phriné*, 1861; hierbij twee sites waar je het werk kunt bekijken en belezen.

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Phryne#/media/Bestand:Jean-L%C3%A9on_G%C3%A9r%C3%B4me,_Phryne_revealed_before_the_Areopagus_\(1861\)-01.jpg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Phryne#/media/Bestand:Jean-L%C3%A9on_G%C3%A9r%C3%B4me,_Phryne_revealed_before_the_Areopagus_(1861)-01.jpg)

en ook

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Phryne>

het ging er om dat deze jongen van zowat 13-14 jaar 'beduusd' werd dat een vrouw zomaar naakt bekeken kon worden door zoveel mannen. Deze jongen had een ander (ver)beeld(ing)

⁹ Voor Nietzsche is een mens niet alleen ratio, weten, meningen maar evenzo passie, vuur, pijn, geweten, noodlot

van man-vrouw relaties meegekregen in zijn opvoeding en kon uiteraard het verleden schilderij niet vatten. Ook Pint stelt in dat hfst. 5 een visie daarover.
Wat m.n.?

Verder definieert hij ook het begrip Kunst. In welk opzicht?

- Wat is de betekenis van kunst?

Vragen cursisten:

1. Welk verband kan gelegd worden tussen de boektitels Pint's *Vergeten Tuin* en Voltaires *Candide of Het optimisme*? En qua inhoud? p.12
2. Herken je het beeld van de vrije markt die Pint er neerzet op p.13 en vervolgens de paradox op p.14?
3. Op p.16 valt het begrip *onvoorwaardelijke liefde*. Hoe dien je het begrip onvoorwaardelijk te begrijpen? Kan dat: onvoorwaardelijk zijn?
4. Hoe moet je de stelling van dit boek "de noodzaak van verzet" (blz. 19) zien?
5. Citaat p.25: hoe kan iemand die in principe volledig vrij is om enz. waar wringt het angeltje in heel dit citaat?
6. Versmelting van het lichamelijke en het spirituele.
7. Kennis is niet alleen een zaak van het verstand, maar ook van het lichaam, en het lichaam doet meer dan denkenenz. (75).
8. Het is een constructie een fictie – maar dan wel een bijzondere waardevolle en zelfs noodzakelijke fictie, die ons helpt om "nee" te zeggen tegen vele illusies die ons als vanzelfsprekend worden aangereikt (blz. 119). Bepaal je niet zelf wat wel en niet?
9. Als alles fictie is, blijft de vraag nog steeds noodzakelijk welke ficties het beste zorg dragen voor ons zelf en in welke verbeeldingsvormen er belangrijke kennis te vinden valt die een krachtiger en vrolijker levenswijze mogelijk maakt(blz. 121).

Best ingewikkeld allemaal

[Prof. dr. Kris PINT - Fiche](#)

<https://www.groene.nl/artikel/baas-in-eigen-tuin> recensie lang

<https://vimeo.com/207652477> interview 20'

<http://alexhoogendoorn.nl/recensie-kris-pint-de-wilde-tuin-van-de-verbeelding/> ???

*"J'ai décidé d'être heureux,
c'est meilleur pour la santé."*

Voltaire (1694-1788)

uit

[https://www.bol.com/nl/p/de-wilde-tuin-van-de-
verbeelding/9200000071290211/?country=BE&suggestionType=suggestedsearch](https://www.bol.com/nl/p/de-wilde-tuin-van-de-
verbeelding/9200000071290211/?country=BE&suggestionType=suggestedsearch)

2 recensies/korte samenvattingen:

1.

Dé gids om op een andere manier naar jezelf te kijken - weg van de neoliberale stereotypen - en zo een goed en voor jou waarachtig leven te leiden.

De moderne mens is continu bezig zichzelf te verbeteren en nog beter inzetbaar te maken binnen de arena van de markteconomie. In *De wilde tuin van de verbeelding* laat Kris Pint zien hoe wij aan deze economisering van onszelf kunnen ontsnappen. In het werk van kunstenaars en denkers vindt hij elementen van een levenskunst voor iedereen die zichzelf en anderen niet langer wil begrijpen in termen van concurrentie en consumptie. Wij moeten onszelf niet beschouwen als een ondernemende tuinier die zich voortdurend wil bewijzen, maar als een wilde tuin, met allerlei nog onvermoede, waardevolle plaatsen. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de verbeelding, als een vorm van verzet, een verkenning van andere mogelijke levenswijzen.

2.

Cultuurhistorische verhandeling over een uitweg uit de stresserende ratrace van de homo economicus. Een alternatieve levenswijze, zelfzorg als vrolijke wetenschap, wordt ontworpen via 'de wilde tuin van de verbeelding', met als hoofdmetafoor het scheppen van je 'innerlijke tuin'. Na 'nee' durven zeggen tegen de overtrokken eisen van de maatschappij en het opeisen van een eigen plek maak je deze tot een potentiële ruimte (hortus conclusus), waarin je mentaal verbinding maakt met inspirerende zaken in kunst en leven. In deze innerlijke wilde tuin zoek je via 'intieme fantasma's' naar die verbeeldingspraktijken die helpen bij dat transformatieproces, via de elementen 'personages', 'details' en 'het ontijdige'. De Belgische auteur (1981, Halle), dichter en docent cultuurwetenschappen, citeert vrijdenkers als Freud, Jung, Nietzsche, Barthes, Foucault en schrijvers als Proust en Gombrowicz om zijn zaak te bepleiten. Geschikt voor de liefhebbers van 'Stil de tijd' van Joke Hermsen en het soortgelijke 'Landschap en herinnering' van Simon Schama.

J. Hodenius

https://www.google.be/search?source=hp&ei=WNwJWpamIcnRkgXiw4LACw&q=gainsbourg+initials+bb+youtube&oq=gainsbourg+initial&gs_l=psy-ab.1.2.0i3j0i22i30k117.4715.14983.0.19716.18.18.0.0.0.0.243.1699.13j4j1.18.0....0...1.1.64.py-ab..0.18.1694...0i131k1j0i10k1.0.XbgI2SVVuRc

Songteksten

Une nuit que j'étais
A me morfondre morfine?
Dans quelque pub anglais
Du cœur de Londres
Parcourant l'Amour Monstre de Pauwels
Me vint une vision een droom
Dans l'eau de Seltz

Tandis que des médailles
D'impérator wie is dat?
Font briller à sa taille
Le bronze et l'or
Le platine lui grave
D'un cercle froid femme fatale
La marque des esclaves wie zijn dat?
A chaque doigt

Jusques en haut des cuisses
Elle est bottée waar staan laarzen voor?
Et c'est comme un calice metafoor +: piédestal -: lijdenskelk, vergif
A sa beauté
Elle ne porte rien
D'autre qu'un peu
D'essence de Guerlain over welke drift gaat het?
Dans les cheveux

A chaque mouvement
On entendait
Les clochettes d'argent
De ses poignets
Agitant ses grelots
Elle avança
Et prononça ce mot wie spreekt dit woord uit?
Almería wie is de meester-slaaf?

Songwriters: Serge Gainsbourg

Songteksten voor Initials B.B. © EMI Music Publishing